

Galerie Hunt Kastner s potěšením uvádí výstavu *Soilmates*, na které představuje ve společné instalaci aktuální tvorbu Dominiky Trapp a autorské dvojice Barbora Zentková & Julia Gryboš. Název výstavy si pohrává s možností spřízněnosti, která se ustavuje již na „elementární“ (látkové či materiální) úrovni. Tato před-konceptuální blízkost, ukotvená v materiální rovině díla a předznamenaná názvem výstavy, skutečně vystoupila v procesu instalace do popředí. Výsledkem je tak nečekaně působivý dojem jednoty a zároveň dialogičnosti. Výstavu tvoří několik souborů prací, v doprovodném textu se nicméně ve větším detailu zaměříme jen na vybrané.

Julia Gryboš a Barbora Zentková jsou na výstavě zastoupeny obrazy ze série *Undertones Between Serpentes*. Dva z nich, umístěné ve vstupní místnosti galerie, vnikly před rokem pro eponymní výstavu v bratislavské Nové Cvernovce. Pro výstavu *Soilmates* připravily Gryboš se Zentkovou nový diptych, v něm zachovaly kompoziční/stavební princip spočívající ve vrstvení a prošívání (spojeném se stlačováním hmoty) tisíců pruhů ručně trhaného textilu. Pruhy látky, pokud již nemají zamýšlený odstín, autorky před zasazením do hmoty vybraného segmentu obrazu samy barví – v prvním případě především zemítymi odstíny hnědí a okru a u nové dvojice odlišnou paletou s převládajícími tóny šedí a modří. Oba diptychy pak v instalaci vstupují do prostorové a vizuální interakce s širokými pruhy gázy barvené přírodními pigmenty. S tímto prvkem autorky v minulosti již pracovaly, například jako s volně visícími „závěsy“ na výstavě *Bone Tone Shelf Self* (2022) v Galerii Kurzor. Nyní gázu pomocí přírodního pojidla aplikují přímo na stěnu galerie a posouvají tak její vyznění směrem k místně specifickému murálu.

Způsob, jakým jsou v obrazech ze série *Undertones Between Serpentes* na sebe látky štosovány, evokuje Brattonovu metaforu „stacku“ jako planetární infrastruktury vrstev zahrnujících jak přírodní, tak kulturní prvky. Zentková a Gryboš pracují především s textiliemi, které se ocitly na konci svého životního cyklu a do obrazu tak vstupují vybaveny nejen specifickými materiálními kvalitami, ale také konkrétní historií zahrnující místo vzniku a způsoby užívání. Upcylace je v tomto případě spojena s radikální funkční transformací. Látky pozbývají svůj původní účel, nevidíme jejich líc, ale jen znovu a znovu na sebe kladený vrstvený řez (respektive „trh“) materiálem, který je takto ve frontálním pohledu redukován na nervní linku. Nicméně v těsné blízkosti dalších a dalších takových linek textil zároveň zachovává svou materiální kvalitu, hmotu a tíhu. Otevírá se tak prostor pro otázku, zda o těchto dílech uvažovat jako o obrazech, nebo spíše jako o sochách či nízkých reliéfech.

Na díla ze série *Undertones Between Serpentes* se můžeme dívat jako na reprezentace (obrazy), ale také jako na doslovné materializace procesů sedimentace, postupného dosedání a vrstvení. Mohou takto připomenout řez horninou nebo půdní profil. Pohled pod povrch země odpovídá pohledu do minulosti: tam kde se před námi země otevře (nebo se do ní násilně zařizneme), vidíme vrstvy, které vznikaly v dlouhých časových úsecích sedimentací neorganických materiálů dopravených na místo odjinud v důsledku eroze, nebo vrstvy vzniklé tlením a postupnou transformací organických materiálů. V jiném typu asociace pak tyto obrazy evokují řezy tělesnými tkáněmi. Podobně jako řezy půdou či skálou i řezy našimi těly vznikají nejčastěji jako produkty „expertního vědění“ a před nás laiky se staví jako obrazy tajemných, neprobádaných území. Nemusíme se nutně začít bavit o konotacích surrealistické obraznosti a metaforičnosti, je nicméně jistě zajímavé vzít je v úvahu. Vezměme si třeba dekalky nebo frotáže, které často evokují pohledy do nelidských útrob přírody. Otisky barev či šrafury tužkou před námi otevírají brány či portály, kterými se nemusí vstupovat jen do lidského nevědomí, ale také lze prostě vykročit za hranice lidského.

Podobné portály či „brány mezi dimenzemi“ představují také pasti, kterým se ve svých malbách a kresbách věnuje Dominika Trapp. Past nastražená v krajině vypadá na první pohled jako něco, co lze snadno interpretovat v binární opozici přírodního a kulturního. Při bližším pohledu se ale tato binarita komplikuje. Již tím, že úspěšná past je výsledkem zvláštní empatie či mimikry, směřující ke splynutí s umweltem zvířete, které má být polapeno, či přímo usmrceno. To, co my vidíme jako artefakt, vnímá zvíře zřejmě jako součást svého životního prostoru. V tragickém aktu lapení (usmrcení), který nicméně Trapp nikdy nezachycuje a zůstává tak v malbách přítomen jako potencialita, se dvě zdánlivě neslučitelné perspektivy hroutí do sebe.

Tématu pasti se Trapp začala intenzivně věnovat před zhruba třemi lety, kdy přijala, společně s Ádamek Albertem a Krisztiánem Kristóffem, nabídku podniknout umělecký výzkum ve sbírkách budapeštského etnografického muzea (Néprajzi Múzeum). Výsledkem komise byla jejich společná výstava *Potlačení nevíry* (*Suspension of Disbelief*, 2024), na které Trapp představila vedle vybraných sbírkových předmětů také sérii vlastních prací interpretujících vybrané artefakty. Zájem o pasti jistě souvisel s jejím trvalejším zájmem o projevy moci a utváření hierarchií na úrovni společenských struktur i osobních vztahů. Zároveň byl ale motivován i samotným tvaroslovím, materiálními kvalitami a poetickým potenciálem samotných artefaktů, často velmi skromných a zároveň podivuhodných objektů, vymykajících se svou orientací na koncové zvířecí „uživatelstvo“ antropocentrické logice řemesla.

V období intenzivního zabývání se tématem pastí vznikly také práce na papíře, které jsou v instalaci výstavy *Soilmates* prezentovány v poslední místnosti. Jedná se o sérii maleb tuší „...like a ring, sliding shut on some quick thing“, které Trapp představila poprvé v roce 2023 na eponymní výstavě v budapeštské Galerii Kisterem. Na těchto malbách vidíme několik prostých pastí – ok – nastražených na něčem, co jsou zřejmě větve a pevné listy či šlahouny, které se zároveň napříč formáty vlní jako okraj opony či závěsu. Některá oka (která zároveň neodbytně připomínají oprátky) již obsahují visící návnadu. Vlnění přítomné v „konstrukčních prvcích“ pastí se zdá být jak součástí materiálu, tak je jakýmsi nadřazeným principem organizujícím dění v obrazech. Prameny trávy, lýka či vlasů se splétají do silnějších útvarů, copů a uzlů. Ty se zase jinde rozplétají, podléhají entropii, které lze dočasně zabránit přidáním uzlu, nebo sevřením pomocí svorky nebo spony, to vše bez zjevné přítomnosti agenta těchto zásahů.

Vedle prací na papíře Trapp představuje také trojici pláten, které vznikly přímo pro výstavu *Soilmates*. Malby vychází z motivů, se kterými Trapp pracovala v sérii prací na papíře představených v Budapest Gallery v rámci skupinové výstavy *On Violence* (2023). Tyto motivy nejsou zasazeny do jasně rozpoznatelného prostředí nebo kontextu a ponechávají si jistou sémantickou otevřenost, zároveň jsou ale natolik konkrétní, aby mohly reprezentovat pasti tvořené opět pletenci různých vláken. Pasti jsou zde artikulovány jako „dočasné infrastruktury“ vznikající vzájemným napojováním a spojováním dílčích prvků do komplexnějších vztahů. Nevyhnutelná přítomnost násilí, ať již symbolického, nebo fyzického, je zároveň problematizována tím, jak pasti vidíme: jako něco lákavého, jako možnost, jako únikovou cestu. Není zvláštní klid, který práce navzdory množství dílčích zneklidňujících prvků vyzařují, známkou toho, že jsme již ucítili návnadu?

Text Jan Zálešák

Barbora Zentková (1986) & Julia Gryboš (1988) spolupracují jako umělecká dvojice od roku 2010. Konstantou jejich tvorby je dialog s médiem malby, kterou vystudovaly, ale výrazně se vůči jejímu standardnímu pojetí vymezily již ve společné diplomové práci obhájené v roce 2013 na Fakultě výtvarných umění VUT v Brně (kde také v roce 2023 absolvovaly doktorské studium). Od poloviny minulé dekády se soustředí především na tvorbu místně-responsivních intervencí a instalací, které se často stávají dějištěm performativních zvukových událostí. Takový charakter měl například jejich projekt *No Disc* pro festival Brno Art Open/Sochy v ulicích (2017), instalace *The Resonating Sound of a Fist Punching a Wall*, na jejímž základě získaly v roce 2016 Cenu Oskára Čepana, nebo sólová výstava *Tiredness Quotes* (2020) v Karlín Studios. K ústředním motivům jejich tvorby patří negativní efekty pozdního kapitalismu – přepracovanost, úzkost a chronická únava ústící často až v kolaps. Stabilní zázemí berlínského ateliéru, v němž pracují od roku 2020, do jejich tvorby přineslo intenzivnější zájem o objekt a řemeslnou práci s materiálem. Tento posun avizovaly výstavy *One-Legged Pigeon* (Galerie Kostka) a *Teabags on Eyelids* (Galerie TIC Brno) z roku 2021. Aniž by rezignovaly na místně-responsivní charakter své tvorby, směřují v posledních letech zároveň ke stabilnímu, zřetelně rozpoznatelnému rukopisu založenému na kombinaci ručně barveného textilu, kovu a vosku. Na tomto rukopisu založené výstavy realizovaly v posledních dvou letech v Německu, na Slovensku, v Polsku a v roce 2022 (jako součást festivalu MOVE) také v pařížském Centre Pompidou. Barbora Zentková pochází ze Slovenska, Julia Gryboš z Polska, aktuálně žijí a pracují v Berlíně.

Dominika Trapp (1988, žije a pracuje v Budapešti) absolvovala magisterské studium na katedře malby budapeštské Akademie výtvarných umění v roce 2012. Její praxi charakterizuje dvojí zájem. Tím prvním je kontinuálně rozvíjený, citlivý malířský přístup, v němž zachovává prostor pro intuici a introspekci. Tím druhým je směrem navenek orientovaná citlivost směřující k rozvíjení dialogu s nejrůznějšími společenstvími lidí ve snaze o budování kolektivního sebepoznání. Skrze obrazy, instalace a performance se Trapp ve své tvorbě zabývá tématy, jako jsou vztah mezi tradiční a současnou kulturou, osudy žen na maďarském venkově nebo historické kontexty poruch příjmu potravy. V posledních několika letech se Trapp zúčastnila rezidenčních programů v Art in General v New Yorku, v MUMOKu ve Vídni nebo v pražských Karlín Studios. V roce 2020 se prezentovala samostatnými výstavami v Karlín Studios v Trafó Gallery v Budapešti. V roce 2021 participovala na 14. Baltském bienále ve Vilniusu, v roce 2022 na Manifesta 14 v Příštině, v roce 2023 na EVA International – irském bienále v Limericku a v roce 2024 na EKO9 Trienále umění a životního prostředí v Mariboru. Souběžně s výstavou v galerii hunt kastner bude její práce prezentována na pražském bienále Ve věci umění. V roce 2023 se stala jednou z laureátek maďarského ocenění v oblasti současného umění Esterházy Award. Aktuálně je studentkou doktorského studijního programu na Moholy-Nagy University of Art and Design (MOME) v Budapešti.

Rádi bychom poděkovali Ministerstvu kultury ČR a Hl. městu Praze za dlouhodobou podporu našeho programu.